22042025-DIS-04_Layout 1 4/22/2025 3:37 AM Page 1

'వేదిక' పేజీ కోసం సమకాలీన అంశాలపై వ్యాసాలను
ఈ చిరునామాకు పంపించండి. మీ వ్యాసం 700 పదాలకు మించకుండా ఉండాలి.
చిరునామా: 8-2-603, 1/7,8,9 కృష్ణాపురం, రోడ్ నం.10, బంజారాహిల్స్, హైదరాబాద్-500034.
e-mail: editpage@ntnews.com

నమస్తే తెలంగాణ

వలస 'జులుం'పై అమెరికన్ల ఆగ్రహం

అమెరికాలో అధ్యక్షుడు డొనాల్డ్ ట్రంప్ పట్ల వ్యతిరేకత అంతకంతకూ ఊపందుకుంటున్నది. ముఖ్యంగా వలసదారుల విషయంలో ట్రంప్ ఫర్మానాలు ప్రజల ఆగ్రహానికి గురవుతున్నాయి. ఆయన 'నా మాటే శాసనం' అన్నట్టుగా వ్యవహరిస్తుంటే అమెరికా ప్రజలు 'మనది రాజరికం కాదు' అంటూ వీధుల్లోకి వస్తున్నారు. ముందుగా 'అక్రమ' వలసదారులపై ట్రంప్ సర్కారు దాడులు ప్రారంభించినప్పుడు సామాన్య ప్రజానీకం పెద్దగా పట్టించుకోలేదు. తర్వాత రోజుల్లో ఆయన 'సక్రమ' వలసదారులపైనా కఠినమైన నిర్ణయాలు తీసుకోవడం అమెరికా పౌరులకూ రుచించడం లేదు. ఈ నెల 5న 'హ్యాండ్స్ ఆఫ్' పేరిట పెద్ద ఎత్తున నిరసన ప్రదర్శనలు జరిగిన సంగతి తెలిసిందే. తాజాగా శనివారం '50501' పేరిట దేశవ్యాప్తంగా భారీ నిరసన ప్రదర్శనలు జరిగాయి. 50 రాష్ట్రాలు, 50 ప్రదర్శనలు, 1 ఉద్యమం అన్న అర్థం వచ్చేలా ఆ పేరు పెట్టడం విశేషం. రాజకీయ రాజధాని వాషింగ్టన్, ఆర్థిక రాజధాని న్యూయార్క్‌తో సహా పలు నగరాలు ట్రంప్ వ్యతిరేక నినాదాలతో దద్దరిల్లాయి. వలసదారుల నిర్బంధాలు, బహిష్కరణలపై అమెరికా పౌరులు గళమెత్తడం ఈ ఆందోళనల ప్రత్యేకత. అమెరికా ప్రభుత్వ ప్రతీకారానికి భయపడి చాలామంది వలసదారులు మౌనంగా ఉండిపోవడం తెలిసిందే.

అమెరికాలో అధ్యక్షుడు డొనాల్డ్ ట్రంప్ వలస నిబంధనల్లో తీసుకు వస్తున్న మార్పుల వల్ల ఎక్కువగా దక్షిణాసియా సంతతివారే ప్రభావితమవుతున్నారు. ట్రంప్ పాలనలో వలసదారుల విషయంలో అనుసరించే నిర్దిష్టమైన విధి విధానాలు గాలికెగిరిపోతున్నాయి. వలసదారులకు ఈ సమస్య ఎప్పుడూ ఉండేదే అయినప్పటికీ ఇంతకు ముందెన్నడూ చూడనివిధంగా హక్కుల ఉల్లంఘనలు జరుగుతుండటం ప్రజలను కలచివేస్తున్నది. వలసదారులను అరెస్టు చేసి రాత్రికిరాత్రే ఏదో దేశానికి పంపిస్తున్నారు. వారు ఎక్కడ ఉన్నారనేది కనీసం సొంత కుటుంబాలకు సైతం తెలియని పరిస్థితి. విద్యార్థి వీసాలను రద్దు చేయడమే కాకుండా, సెవిస్ (స్టూడెంట్ అండ్ ఎక్స్ఛేంజ్ విజిటర్ ఇన్ఫర్మేషన్ సిస్టమ్)లో చెల్లుబాటయ్యే విద్యార్థి హోదాలను కూడా ప్రభుత్వం రద్దు చేస్తున్నది. ప్రస్తుతం కోర్టుల్లో దీన్ని సవాలు చేస్తూ అనేక కేసులు నమోదయ్యాయి. జన్మతః పౌరసత్వ హక్కు రద్దుపై సుప్రీం కోర్టు స్టే కూడా విధించింది.

వలసల కారణంగానే పురుడు పోసుకున్న అమెరికాలో ఇప్పుడు వలసదారులకు కడగండ్లు ఎదురుకావడం ఓ విడ్డూరమే. అయితే, ఇది ఇప్పటికిప్పుడు మొదలైన సమస్య కాదు. 1900ల ప్రారంభంలో అమెరికన్లకు, ఇతర ఆసియన్లకు చైనీస్ ప్రవేశం నిషేధించారు. రెండో ప్రపంచ యుద్ధం రోజుల్లో అమెరికన్లను జపనీస్ గుండుగుత్తగా నిర్బంధ శిబిరాలకు తరలించిన చరిత్ర మరువలేం. ఇలాంటి జాతి పరమైన మినహాయింపులను మనం అమెరికా చరిత్రలో అనేక సందర్భాల్లో చూడవచ్చు. 9/11 ఉగ్రదాడి తర్వాత ముస్లిం వ్యతిరేక విధానాలు అమలుచేయడం తెలిసిందే. ప్రస్తుతం ట్రంప్ ప్రభుత్వం 'ఏలియన్ ఎనిమీ యాక్ట్' వంటి భ్రష్ట పట్టిన పాత చట్టాలకు పునరుజ్జీవం కలిగించడం ఏ మాత్రం సమర్థనీయం కాదు. ప్రస్తుత ప్రజా వ్యతిరేకత నేపథ్యంలో ట్రంప్ సర్కారు వలసదారుల విధానాలను సమీక్షించుకోవాల్సిన అవసరం ఉన్నది.

పాతికేండ్లలో రెండు పరివర్తనలు

టంకశాల అశోక్

తెలంగాణ భూమి తన పరివర్తన కోసం 18వ శతాబ్ది ఆరంభం నుంచి 20వ శతాబ్ది చివరి వరకు మూడు శతాబ్దాల పాటు పాలకులతో అనేక సాయుధ సంఘర్షణలు సాగించింది. ఈ సుదీర్ఘ కాలంలో ప్రజల పోరాటాలు సర్వాయి పాపన్న నుంచి నక్సలైట్ పోరాటం దాకా పలు సందర్భాలలో కనిపించాయి. కొన్ని మధ్యయుగాల రాచరిక ఫ్యూడల్ వ్యవస్థలతో కాగా, మరికొన్ని స్వాతంత్ర్యానంతరం ఆధునిక పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య దశలో. స్థానిక ఫ్యూడల్ వర్గాలతో పాటు అంతర్గత వలస పాలకులతో. ఈ 300 ఏండ్ల దశ నుంచి తెలంగాణ పరివర్తనా ఆరాటం 21వ శతాబ్ది ఆరంభంలో బీఆర్ఎస్ స్థాపనతో నిరాయుధ శాంతియుత ఉద్యమ దశలోకి పరివర్తన చెందింది.

2014లో లక్ష్యాన్ని సాధించింది. గత పాతికేండ్లలో ఇది మొదటి పరివర్తన కాగా, స్వరాష్ట్ర సాధన తర్వాత నుంచి తన వర్తమానాన్ని, భవిష్యత్తును తాను తీర్చిదిద్దుకునే రెండవ పరివర్తనా దశలోకి ప్రవేశించింది. స్వల్పకాలంలోనే అనేక విజయాలు సాధించింది. గత పాతికేండ్ల ఈ రెండు పరివర్తనల నాయకత్వం కేసీఆర్ ఆధ్వర్యాన బీఆర్ఎస్‌దే. ఆ విధంగా గత కాలపు మూడు వందల సంవత్సరాల అనిశ్చిత దశ తిరుగులేని విధంగా ముగిసిపోయి, తెలంగాణ కోరుకున్న ఒక కొత్త దశ ఆరంభమైంది.

తెలంగాణ పరివర్తనకు ఆ విధమైన నాయకత్వం వహించిన బీఆర్ఎస్ పార్టీ తన రజతోత్సవాన్ని (2001-25) ఈ నెల 27న ఈ గడ్డకు చారిత్రక కేంద్రమైన వరంగల్లులో జరుపుకోనున్నది. ఆ వివరాలలోకి వెళ్లటానికి ముందు, గతం గురించి కొంత క్లుప్తంగానైనా చెప్పుకోవటం అవసరం. దక్కన్ పీఠభూమిలో భాగమైన తెలంగాణ వర్షాభావాలు, రాతి నేలలు, కొన్ని ప్రాంతాలలో అడవులు, రెండు పెద్ద నదులున్నా అభివృద్ధి కాని సాగునీటి వనరులు, చెరువులూ బావుల కింద పరిమిత వ్యవసాయం వంటి సమస్యలు ఒకవైపు ఉండగా, స్థానిక ప్రభువులు, ఫ్యూడల్ వర్గాలు, బయటినుంచి వచ్చి చేరిన వ్యాపార బృందాలు మరొకవైపు మోహరించి తరతరాలుగా దోపిడీకి గురైంది. ఇందుకు వ్యతిరేకంగా, ప్రత్యామ్నాయ వ్యవస్థల నిర్మాణం కోసం సర్దార్ పాపన్న నుంచి రైతాంగ సాయుధ పోరాటం వరకు అనేక ఘర్షణలు దేశ స్వాతంత్ర్య కాలంవరకు సాగాయి. స్వాతంత్ర్యంతో ముగిసిపోవలసిన ఆ పీడన, స్థానిక భూస్వామ్య దోపిడీతో పాటు సీమాంధ్ర ధనిక వర్గాల అంతర్గత వలస పాలనగా కొనసాగి, ఆ కారణంగా ఒకవైపు ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఆందోళనలు, మరొకవైపు నక్సలైట్ పోరాటాల వంటి మార్గాలలో ప్రజల నుంచి తీవ్ర ప్రతిఘటనలను ఎదుర్కొన్నది.

ఈ నేపథ్యంలో దీర్ఘకాలం పాటు సామాన్యుల నిరసనలు, ప్రతిఘటనల సంప్రదాయం ఉన్నందువల్లనే తొలిదశల ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఉద్యమాలలో హింస చోటుచేసుకున్నది. రెండవ వైపు నుంచి సీమాంధ్ర ధనిక పాలకులకు తెలంగాణపై పట్టు పోరాదు గనుక, వారి మోచేతి నీళ్లు తాగి బతుకుతుండిన ఇక్కడి కాంప్రడార్ క్లాస్‌కు ఎంగిలి మెతుకులు కావాలి గనుక, ఇరువురు కలిసి ఉద్యమకారులపై అంతకు అనేక రెట్ల హింసకు పాల్పడ్డారు. నక్సలైట్ ఉద్యమం విషయానికి వస్తే, అందులోని విప్లవ సిద్ధాంతం మాట ఎట్లున్నా, ప్రధానంగా వందల ఏండ్ల ఫ్యూడల్ పీడన పట్ల, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తర్వాత అంతర్గత వలస దోపిడీ పట్ల ధిక్కారంతోనే ఇక్కడి ప్రజలు నక్సలిజం వైపు ఆకర్షితులయ్యారు. తొలి దశ ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఉద్యమాల వలెనే ఇది కూడా తీవ్ర అణచివేతకు గురైంది. రెండింటిని అణచివేసింది అవే శక్తులు.

18వ శతాబ్దం మొదట సర్వాయి పాపన్నతో ఆరంభమైన ఈ ప్రతిఘటనలు, అణచివేతల చరిత్ర ఆ విధంగా 20వ శతాబ్ది చివరివరకు కొనసాగింది. ఈ విధమైన 300 సంవత్సరాల ఎడతెగని చరిత్ర కారణంగానే తెలంగాణ పేరు ప్రపంచవ్యాప్తంగా వివిధ అధ్యయనాలలో నమోదైంది. తెలంగాణ అనే పేరు వినని అకడమీషియన్ అంటూ బహుశా ఎవరూ ఉండరు.

ఆ విధంగా మూడు శతాబ్దాల పాటు కల్లోల పథంలో సాగివచ్చిన తెలంగాణ, 20వ శతాబ్దపు చివరి 10 సంవత్సరాలలోకి (సుమారు 1990 తర్వాత నుంచి) ప్రవేశించినప్పటి నుంచి ఒక సంధి దశను చూసింది. మౌలికంగా సమస్యలు, స్వరాష్ట్ర ఆకాంక్ష వెనుకటి వలెనే ఉన్నాయి. 1970ల నాటి ఉద్యమం మందగించింది. నక్సలైట్ ఉద్యమం బాగా బలహీనపడసాగింది. వెనుకబడిన వర్గాలను, పేదలను తగినంత ఆకర్షించిన ఎన్టీఆర్, చంద్రబాబు కుయుక్తుల వల్ల అధికారంతో పాటు ప్రాణాన్ని సైతం కోల్పోవటం, చంద్రబాబు పాలన తెలంగాణకు మరింత హానికరంగా పరిణమించటంతో ఇక్కడి సమస్యలు, ప్రయోజనాల దృక్కోణం నుంచి తిరిగి పెద్ద శూన్యం ఏర్పడటం మొదలైంది.

ఈ వివిధ పరిస్థితుల మధ్య, 21వ శతాబ్ది సమీపిస్తున్నకొద్దీ స్వరాష్ట్ర సాధన తప్పనిరి అనే మాట నెమ్మదిగా తిరిగి వినరావటం మొదలైంది. క్షేత్ర స్థాయిలో గమనించినపుడు, 1969-71 కాలంలో ఉండిన చదువులు, ఉద్యోగాలు, అభివృద్ధి సమస్యలు మరింతగా పెరిగాయి. నీటి సమస్య మరీ ఎక్కువైంది. గత ఉద్యమాల కాలంలో సాగునీటి సమస్య ఉండినప్పటికీ, జనాభా పెరుగుదల వల్ల మరింత భూమి సాగు చేయవలసి రావటం, చెరువులూ బావులు వట్టిపోతుండటం, బోర్లకు కరెంటు కొరత, ప్రభుత్వ సహకారం అరకొరకావటం, పెట్టుబడుల లేమి, అప్పుల భారం, మార్కెటింగ్ మోసాలు, అందుబాటుకు రాని విత్తనాలూ ఎరువులు, మరొకవైపు కుటుంబ సభ్యుల మధ్య భూమి పంపిణీతో పొలాలు ముక్కచెక్కలు కావటం, వాటి అమ్మకాలు, వలసల వంటివి గతం కన్న తీవ్ర సమస్యలయ్యాయి. రైతులు, పేదల ఆత్మహత్యలు పెరిగాయి. భూమిపై వ్యవసాయంపై, వనరులపై ఒత్తిడి పెరిగింది. వీటి మూలంగానే యువకులు నక్సలిజం వైపు మళ్లగా, 1990 ప్రాంతం వచ్చేసరికి సీమాంధ్ర పాలకులతో పాటు వారితో కుమ్మక్కయిన తెలంగాణ ధనిక వర్గాలు కలిసి 20 ఏండ్లలో (1970-90) వేలాది మంది యువతీ యువకుల ప్రాణాలు తీశారు.

ఆ విధంగా 1990లు ఒక శూన్యరూపంలో ఆవిష్కృతమవుతుండగా, సరిగా ఆ సరికొత్త దశకు సరిపోగల ఆ శూన్యాన్ని పూరించగల వ్యూహాన్ని, ఉద్యమ కార్యాచరణ మార్గాన్ని రూపొందించిన నాయకుడు కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖరరావు. లక్ష్యం, ఫిలాసఫీ ఇదివరకటివే. ఆ లక్ష్య సాధనకు తగినవని ఆయన భావించిన వ్యూహం, ఆచరణ మార్గం మాత్రం భిన్నమైనవి. ఆ మేరకు కేసీఆర్ చేసిందేమిటి? ఒకటి, లక్ష్యం అదే అయిన స్థితిలో ఈ సరికొత్త దశ ఏమిటి? ఈ దశలో వివిధ పరిస్థితులు, సామాజిక తరగతులు, వాటి ఆకాంక్షలు, ఉద్యమ సన్నద్ధతలు, ప్రత్యర్థుల తీరుతెన్నులు ఏ విధంగా ఉన్నాయి? వీటన్నింటి మధ్య నుంచి ప్రయాణం, లక్ష్యాన్ని చేరుకోవటానికి తగిన వ్యూహం ఏ విధంగా ఉండాలి? ఆ వ్యూహానికి సరిపోగల ఆచరణ మార్గమేమిటి? అన్నవి తన ఆలోచనలు, ఇతరులతో చర్చల ద్వారా రూపొందించుకోవటం. అందుకు ప్రయాణ గమనంలో, అనుభవాలను బట్టి, అవసరమైన సవరణలు చేసుకోవటం ఇదీ కేసీఆర్ చేసిన పని. ఆ క్రమంలో ఇక చివరిదాకా ఎట్టి పరిస్థితులలో రాజీ పడకపోవటం. ప్రజలకు పూర్తి విశ్వాసాన్ని కలిగించి తన వెంట నిలుపుకోవటం.

2001లో పార్టీ స్థాపన నాటికే తన వద్ద ఈ వ్యూహాలు సిద్ధంగా ఉండటం వల్ల ఆ మేరకు ఆచరణలు కూడా స్థూలంగా కనిపించటం మొదలైంది. ఆ విధంగా చూస్తూ చూస్తుండగానే ఆయన వెంట వివిధ ప్రజావర్గాలు చేరసాగాయి. ఆ పరిణామానికి తెలంగాణ వ్యతిరేకుల వైపు నుంచి ప్రతిక్రియలు వెంటనే మొదలుకావటమే కేసీఆర్ వ్యూహం, ఆచరణ సరైనవనేందుకు రుజువుగా నిలిచాయి. దెబ్బతీసేందుకు ప్రత్యర్థి శక్తులు ప్రయత్నించిన కొద్దీ ఉద్యమానికి, కేసీఆర్‌కు ప్రజల మద్దతు వేగంగా పెరగటం కనిపించింది. మొత్తమ్మీద ప్రస్తుత చర్చ సందర్భంగా గుర్తించవలసిన విషయం ఏమంటే, తెలంగాణ ప్రజల 300 ఏండ్ల ఆరాటం అప్పటి పోరాటాల సుదీర్ఘ దశను దాటివచ్చి, బీఆర్ఎస్ స్థాపనతో మొదలైన ఒక కొత్త పరివర్తనా దశలోకి ప్రవేశించింది. ఆ పని విజయవంతంగా జరిగింది.

కేసీఆర్ నాయకత్వాన అది మొదటి పరివర్తనా దశ (2001-14). పైన అనుకున్నట్టు తెలంగాణ ప్రజల బాధలు, గాథలు ఆకాంక్షలు అవే. కానీ, లక్ష్యాన్ని చేరేందుకు అనుసరించే మార్గం భిన్నమైనది. ఆ అర్థంలో దానిని పరివర్తన అంటున్నాము. ఈ దశలో జరగవలసింది స్వరాష్ట్రమనే లక్ష్యాన్ని చేరటం. ఆ పరివర్తనను చేరుకున్న తర్వాత, పరిపాలన ఇక్కడి వారి అధీనంలోకి వస్తుంది గనుక, ఈ నేల, ఈ ప్రజల అవసరాలు, ఆకాంక్షలకు తగినవిధంగా ముందుకు వెళ్లటమనే రెండవ పరివర్తన దశ వస్తుంది.

ఇందులో మొదటి పరివర్తన 2001లో మొదలై 2014 వరకు ఏ విధంగా జరిగిందో తెలిసిందే. ఇక రెండవ పరివర్తన కూడా పదేండ్ల కాలంలో కొంతమేరకు ఘనంగా, అనూహ్యంగా, కొంతమేరకు సంతృప్తికరంగా జరిగి, కొంతమేర ఇంకా మిగిలి ఉంది. తెలంగాణ ఈ రెండవ పరివర్తనలోకి తిరుగులేని విధంగా ప్రవేశించిందన్నది మాత్రం నిర్వివాదాంశం. ఈ రోజు 2014 కన్న ముందటి తెలంగాణతో ప్రస్తుత స్థితిగతులను పోల్చిచూసినట్టయితే ఆర్థికంగా, సామాజికంగా, సాంస్కృతికంగా, రాజకీయంగా గణనీయమైన మార్పులు కనిపిస్తాయి. అవన్నీ పలు స్వతంత్ర సంస్థల రికార్డులలో నమోదైనవే అయినందున ఇక్కడ తిరిగి రాయటం లేదు. ఈ విధమైన రెండవ పరివర్తనను మరింత ముందుకు తీసుకుపోయేందుకు వీలుగా పార్టీని, సమాజాన్ని సన్నద్ధం చేసే మహత్తర కార్యక్రమం వరంగల్ సభతో మొదలుకానున్నది. ఆ పని చేయగలది ఈ గడ్డ కోసం, ఈ గడ్డపై పుట్టి, ఈ గడ్డకు అంకితమైన బీఆర్ఎస్ మాత్రమే. అది తెలంగాణ చరిత్ర ప్రసవించిన బిడ్డ.

అన్నో కాపాడరావె..

బీఆర్ఎస్ రజతోత్సవం సందర్భంగా..

పల్లవి: అన్నో కాపాడరావె
కేసీయారో నిన్నిడిసిపోమె
బాపో కాపాడరావె
కేసీయారో నిన్నిడిసిపోమె

॥చ॥ కావు కావు మంటు పక్షుల రోదనలు
కావ రావేయంటు పేదలాక్రందనలు
తప్పు జరిగిపోయి తిప్పలౌతున్నది
కాంగిరేసు కాలనాగయ్యి కరిసింది //అన్నో//

॥చ॥ నమ్మి నానబోత్తె పుచ్చి బుర్రలాయె
మంది మాటలింటే ఇల్లూ ఆగమాయె
ఎండమావుల నమ్మి కుండ పగులకొట్టుకుంటె
కష్టమెరుగని బతుకు కన్నీళ్ల పాలాయె //అన్నో//

॥చ॥ గల్లీలేసుకున్న గుడిసె కూలిపాయె
పచ్చాని అడవిడిసి జీవులేడుపాయె
గూడు చెదిరిపాయె గుండెలవిసిపాయె
దోజర్ల రాజ్యంల బజార్ల బతుకాయె //అన్నో//

॥చ॥ కేసీఆర్ నీళ్లు కుట్రలకు బలియాయె
అలుగు దునికే చెరువు మత్తడాగిపాయె
నాటు పెట్టిన రైతు కన్నీటి పాలాయె
పొట్టకొచ్చిన వరి పానమిడిసీపాయె //అన్నో//

॥చ॥ ఆసరా వెన్నులో బరిసాయె భరోసా
ఆత్మ బంధువొదిలి రాబందులు తలిగే
కరువుతో కులవృత్తులన్ని కూలిపాయే
అమ్మబోతె అడివి కొనబోతె కొరివాయె //అన్నో//
పరువు తెర్లయిపాయే పతార పడిపాయె
కక్షలతో పాలన హింసలపాలాయె
తొండికూతలతోని తిండికీ కరువాయె
కండ్లు తెరిసే సరికి కడగండ్ల పాలాయే //అన్నో//

॥చ॥ తెలంగాణ తెచ్చి తెలివితో నిలబెట్టి
లోకానికి మన సత్తువా జూపెట్టి
మా కడుపు నింపి తల్లోలె నువు సూసుకుంటె
మోసపోతిమీ మీము మంచిని కూసోబెట్టి //అన్నో//

॥చ॥ ఆశపడ్డముగాని గోసైతదనుకోలె
మాయమాటలతోని ముంచుతాడనుకోలె
మంటి పనిలైన ఇంటోడే కావాలె
కేసీఆరే మల్ల సీఎంగా రావాలె //అన్నో//

- సర్వా

గుమ్మడిదల రంగారావు

సుప్రీం తీర్పు- కొన్ని కీలక ప్రశ్నలు

తమిళనాడు గవర్నర్ వ్యవహార శైలి మీద కొద్ది రోజుల కిందట సుప్రీం కోర్టు ఒక నిర్దిష్టమైన తీర్పునిచ్చిన విషయం తెలిసిందే. రాజ్యాంగంలో ఉన్న సందిగ్ధతకు తెరదించిన తీర్పు ఇది. అందుకే ఇది విశిష్టమైనదంటున్నారు అందరూ. ఈ తీర్పు మీద దుమారం రేగిన సంగతి తెలిసిందే. ఈ దుమారం రేపింది ఉప రాష్ట్రపతి జగదీప్ ధన్‌కఢ్. ఉప రాష్ట్రపతి రాజ్యాంగబద్ధమైన పదవి. అంటే అది క్రియాశీల రాజకీయాలకు అతీతమైనది. రాజ్యాంగ బద్ధమైన పదవులలో ఉన్నవారు ఇలా కోర్టుల మీద విరుచుకు పడటం దురదృష్టకర పరిణామం. అయితే ఇది మొదటిసారి కాదు. గతంలో పీఏ సంగ్మా లోక్‌సభ స్పీకర్‌గా ఉన్నప్పుడు న్యాయ క్రియాశీలత మీద విరుచుకుపడ్డారు.

అనవసరమైన విషయాల మీద మాట్లాడటం వల్ల ఏమైనా ఇబ్బంది వస్తే వీరు చేపట్టిన రాజ్యాంగ బద్ధమైన పదవులు కాపాడుతాయని నమ్మకం. పెద్దలు లోపాయకారిగా వీరి చేత మాట్లాడించటం మరొక కారణం. అయితే, రాజకీయ పదవుల్లో ఉన్న ఎంపీల వంటివారు కూడా అడ్డూఅదుపు లేకుండా న్యాయ వ్యవస్థ మీద దూకుడుగా మాట్లాడటం సుప్రీం కోర్టు తీర్పు నేపథ్యంలో మనం మొదటిసారి చూస్తున్నాం. బీజేపీకి చెందిన నిషికాంత్ దుబే తీరు ఇందుకు నిదర్శనం. దుబే వ్యాఖ్యలతో పార్టీకి సంబంధం లేదని బీజేపీ ప్రకటించినప్పటికీ, అది నమ్మశక్యంగా లేదు.

గతంలో అప్పటి తెలంగాణ గవర్నర్ తమిళిసై వ్యవహారశైలి మీద కూడా కేసీఆర్ ప్రభుత్వం సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్లింది; శాసనసభ రూపొందించిన బిల్లులను గవర్నర్ ఆమోదించకుండా కూర్చున్న విషయం మీద. ఇప్పుడు తమిళనాడు గవర్నర్ చేసిన తప్పే అప్పటి తెలంగాణ గవర్నర్ తమిళిసై కూడా చేశారు. ఆ విషయాన్ని మనం ఈ వేదికలో చర్చించుకున్న సంగతి 'నమస్తే తెలంగాణ' పాఠకులకు గుర్తుండే ఉంటుంది. అప్పుడు కోర్టు తగిన రీతిలో స్పందించలేదు. ఇప్పుడైనా స్పందించినందుకు న్యాయవ్యవస్థను అభినందించాలి. అయితే, ఎందుకో గానీ తమిళనాడు గవర్నర్‌ను కోర్టు అభిశంసించటానికి వెనుకాడింది. ఆయన స్టాలిన్ ప్రభుత్వంతో చేస్తున్న పోరాటాన్ని చూసీ చూడనట్టు ఊరుకుంది కానీ, గవర్నర్ దురుద్దేశాన్ని కోర్టు ఎండగట్టలేకపోయింది. కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్న రాజకీయపార్టీకి ప్రతికూల పార్టీలు రాష్ట్రాల్లో నడుపుతున్న ప్రభుత్వాలకు గవర్నర్ ద్వారా ఇబ్బంది కలిగించటం ఈ నాటిది కాదు. కాంగ్రెస్ పార్టీ దీనికి తెరలేపింది. బీజేపీ ఈ చోద్యాన్ని ఒక కళగా మార్చింది. తెలంగాణ, కేరళ, తమిళనాడుల్లో జరుగుతున్నది మనం చూస్తున్నాం కదా. ఎవరిని గవర్నర్‌గా నియమించాలనే దానిమీద స్పష్టత లేకపోవటం ఒక బలమైన కారణం ఈ చోద్యానికి. గవర్నర్ వ్యవస్థను సంస్కరించటానికి ఏ పార్టీ ముందుకురావటం లేదు. ఈ వ్యవస్థతో ఇబ్బందులు పడిన తెలుగుదేశంతో సహా!

మన రాజ్యాంగంలో కొన్ని సందిగ్ధమైన మాటలున్న సంగతి వాస్తవం. ఉదాహరణకు వీలైనంత త్వరగా, సరైన రీతిలో లాంటివి. గవర్నర్ విషయంలో ఈ సందిగ్ధ పదాలు బాగా ప్రస్ఫుటంగా కనపడుతాయి. రాజ్యాంగంలోని 200 అధికరణం ప్రకారం శాసనసభ ఒక బిల్లును రూపొందించిన తర్వాత ఆ బిల్లును గవర్నర్ ఆమోదం కోసం పంపాలి. తన వద్దకు వచ్చిన బిల్లు మీద గవర్నర్ మూడు విధాలుగా స్పందించవచ్చు. ఒకటి ఆమోదాన్ని తెలపటం, రెండు ఆమోదించటం లేదని తెలపటం, మూడు రాష్ట్రపతి పరిశీలనకు పంపుతానని తెలపటం, ఆమోదం తెలుపని పక్షంలో బిల్లును శాసన సభకు 'వీలైనంత త్వరగా వెనక్కి పంపాలి తనకున్న అనుమానాలు, సందేహాలను తెలుపుతూ. 'వీలైనంత త్వరగా' అంటే ఎప్పుడు? కొందరు మూడు నెలలు తీసుకోవచ్చు, కొందరు మూడేండ్లు తీసుకోవచ్చు. ఇక్కడ రాజ్యాంగం స్పష్టంగా చెప్పలేదు. ఇది మన రాజ్యాంగంలోని బలహీనత.

మన రాజ్యాంగ నిర్మాతలు భావితరాల రాజకీయం ఏ రూపం దాల్చుతుందో ఆలోచించలేకపోయారు. రాజ్యాంగ నిర్మాతల్లో ఎక్కువమంది దేశభక్తి, దృఢచిత్తం మూర్తీభవించిన స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు. కుటిల రాజకీయాలను వారు ఊహించలేకపోయారు. ఏ దేశ రాజ్యాంగమైనా ఒక ప్రాథమిక చట్టం. రాజ్యవ్యవస్థ ఏ విధంగా సాగాలనే దాని మీద కొన్ని విశాలమైన సూత్రాలను పొందుపరుచుతుందేకానీ, రోజువారీ వ్యవహారాలు ఎలా నడపాలనేది ఏ రాజ్యాంగమూ చెప్పదు. అది ప్రభుత్వాన్ని నడిపేవారు నిర్ణయించవలసిన పని. రాజ్యాంగ నిర్మాతల ఉన్నత ఆలోచనే ఇప్పుడు ఏకుమేకై కూర్చున్నది. నేటి రాజకీయ నేతలు చట్టాన్ని చాలా సంకుచిత కోణంలో, మరీ ముఖ్యంగా రాజకీయంగా ప్రయోజనం లభించే కోణంలో చూస్తున్నారు. అది గవర్నర్లు కానివ్వండి, శాసనసభ స్పీకరు కానివ్వండి. ఉపరాష్ట్రపతి కూడా ఈ కోవలోకి రావటం దురదృష్టం.

సుప్రీంకోర్టు 2025, ఏప్రిల్ 8వ తేదీ తీర్పులో ఈ సందిగ్ధానికి తెరదించే ప్రయత్నం చేసింది. శాసనసభ ఆమోదించిన బిల్లులకు గవర్నర్లు, రాష్ట్రపతి ఆమోదం తెలిపే విషయంలో నిర్ణయం తీసుకోవటానికి కాలపరిమితి విధించింది. ఇష్టం వచ్చినంత సేపు బిల్లు మీద కూర్చోవటం కాదు, ఏ విషయమైనా నిర్దిష్ట కాలంలో నిర్ణయించాలని చెప్పింది సుప్రీంకోర్టు. రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం గవర్నర్, రాష్ట్రపతి కాలయాపన చేసే పనికి స్వస్తి పలికింది కోర్టు. ఇది శాసన సభాపతికి కూడా అన్వయిస్తుందనటంలో ఎటువంటి సందేహం అవసరం లేదు. గవర్నర్ కన్నా పై స్థానంలో లేదు కదా స్పీకర్ పదవి. నిర్ణయం తీసుకోవటంలో గవర్నర్‌కు, రాష్ట్రపతికి కాలపరిమితి ఉన్నప్పుడు, స్పీకర్లకు కూడా సహజంగానే కాలపరిమితి ఉంటుంది కదా!

మరి ఉప రాష్ట్రపతి జగదీప్ ధన్‌ఖఢ్ ఎందుకు దుమారం లేపారు ఈ విషయం మీద? అది ఆయనకు సంబంధించిన విషయం కాదు. ఒకవేళ గవర్నరు లేక రాష్ట్రపతి స్పందించినా అర్థం చేసుకోవచ్చు. తమిళనాడు గవర్నర్ ఆర్.ఎన్.రవి నిశ్శబ్దంగా ఉన్నాడు. రాష్ట్రపతి భవనం కూడా నిశ్శబ్దంగానే ఉన్నది. మరి ఈ ధన్‌ఖఢ్ గారికి వచ్చిన సమస్య ఏమిటి? ఆయన ఎందుకు ఢమరుకం మోగించారు? రాజ్యాంగ పదవుల్లో ఉన్నవారు, రాజకీయం చెయ్యవద్దు అని కోర్టు చెప్పటాన్ని రాజకీయ నేతలు సహించలేకపోతున్నారు.

వారు నేరుగా బయటపడలేక, బయటపడితే అది మరో దుమారానికి దారితీస్తుంది. కాబట్టి, మరొకరి భుజం మీద తుపాకీ పెట్టి పేల్చటం లాంటిది ఇది. కర్ర విరగకూడదు, పాము చావ కూడదు! కానీ, కొడుతూనే ఉండాలి. మరి వీరు ఎందుకు తమ బాజాలను అరువు ఇస్తున్నారు. భవిష్యత్తు రాజకీయ ప్రయోజనం కోసం. ఏం సందేహం లేదు!

జగదీప్ ధన్‌ఖఢ్ గనుక కోర్టులు కూడా కేసులు పరిష్కరించటంలో కాలయాపన చేస్తున్నవి కదా, మరి కేసులు పరిష్కరించే విషయంలో కాలపరిమితి ఎందుకు విధించటం లేదని అడిగినట్లయితే గొప్ప హీరో అయ్యేవాడు. కానీ, తనది కాని పనిని నెత్తిన వేసుకొని అభాసు పాలయ్యాడు. మరి అన్ని హద్దులూ దాటి కోర్టును దూషించిన నిషికాంత్ దుబే పరిస్థితి ఏమిటి? కోర్టు తీర్పులు అరాచకానికి దారి తీస్తాయన్నాడు, కోర్టు మత విద్వేషాలను రెచ్చగొడుతుందన్నాడు. మరి ఆయన మీద ఏం చర్యలుండవా? అదే సామాన్య మనిషి అంటే కంటెంప్ట్ కింద కోర్టు కటకటాల వెనక్కి నెట్టదా? ఎంపీకి ఒక నిబంధన? ఎంపీని ఎన్నుకునే వారికి మరొక నిబంధనా? ఇదేనా చట్టం అందరికీ సమానం అంటే? దుబేని కోర్టు ఎందుకు ఉపేక్షిస్తుంది?

ఇక తమిళనాడు గవర్నర్ విషయానికి వస్తే కోర్టు ఆయన్ని అభిశంసించక పోయినా తప్పుపట్టిన విషయం అందరికీ తెలుసు ఒక్క ఆయనకు తప్ప. ఆయన వ్యవహారశైలి 'మాల ఫైడ్' అని అనకపోయినా 'బోనఫైడ్' కాదూ అని కోర్టు స్పష్టంగా చెప్పింది. అయినా ఆయన పదవి నుంచి వైదొలగలేదు. కేంద్రంలో బీజేపీ పెద్దలు కూడా ఆయన్ని వైదొలగమని చెప్పలేదు. కనీసం రాష్ట్రపతి అన్నా ఆయన్ని పదవినుంచి తప్పుకోమని చెప్పాలి కదా! అదీ లేదు. ఈ పరిస్థితిలో సామాన్య మనిషికి రాజ్యాంగ పదవుల్లో ఉన్నవారి పట్ల ఏం గౌరవం ఉంటుంది? రాజ్యాంగం పట్ల కూడా గౌరవం సన్నగిల్లే ప్రమాదం ఉన్నది కదా! ఇవే ఈ వ్యాసం లేవనెత్తుతున్న కీలక ప్రశ్నలు. ఇవి కీలక ప్రశ్నలే కదా! కాదంటారా?

పల్లా రాజేశ్వర్ రెడ్డి

**కాంగ్రెస్ పాలనలో రైతులు చావలేక బతుకుతున్నారు.